

Jõudluskontrolli Keskus
Estonian Animal Recording Centre

Jõudluskontrolli Keskuselt piimatootjale

Kaivo Ilves
Aprill/mai 2012

Millest räägime

2011. aasta tulemused ja andmete edastamine

Märgistamine

Salasõnade vahetamine

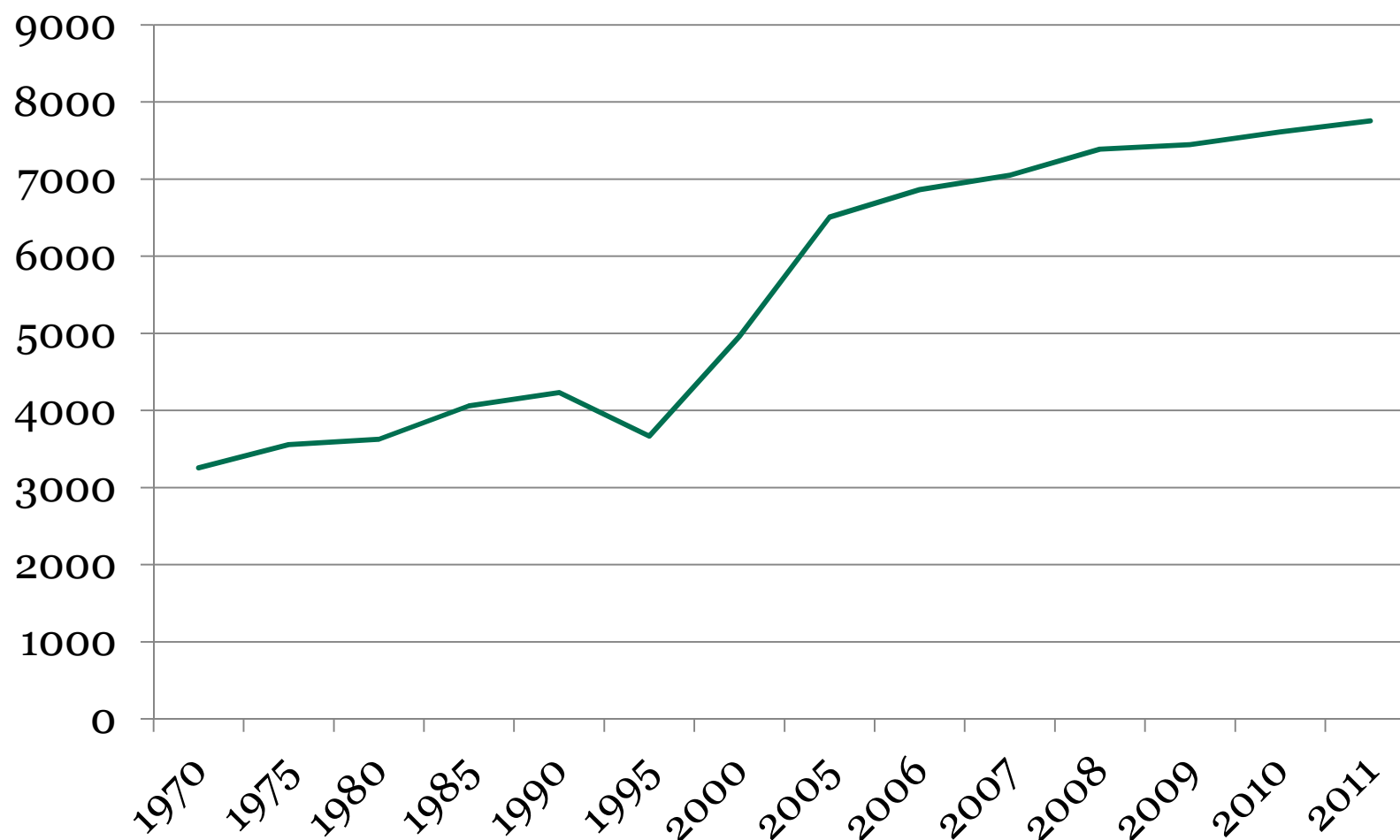
Paberivaba teenus

Jõudluskontroll meil ja mujal

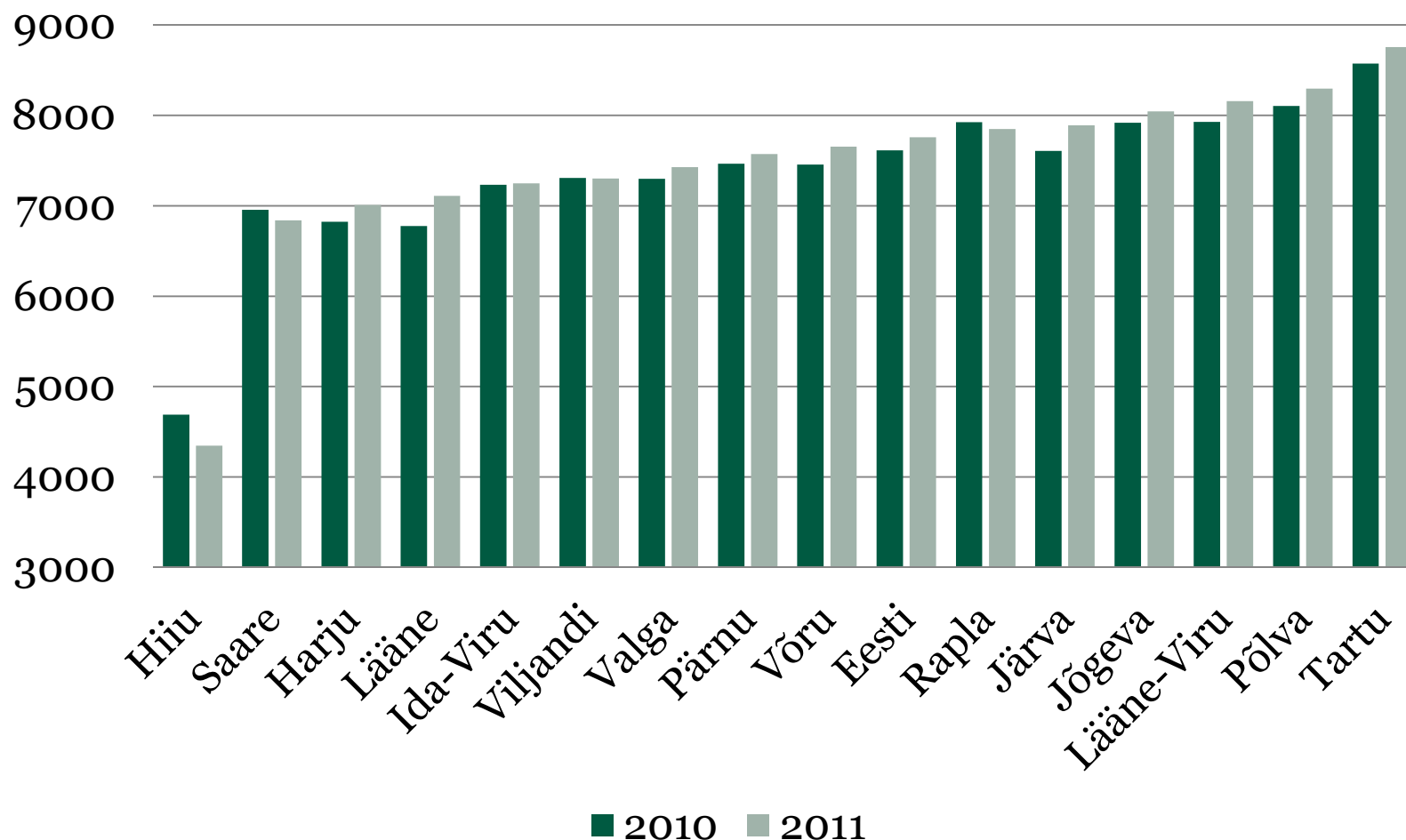
Seemendusinfo

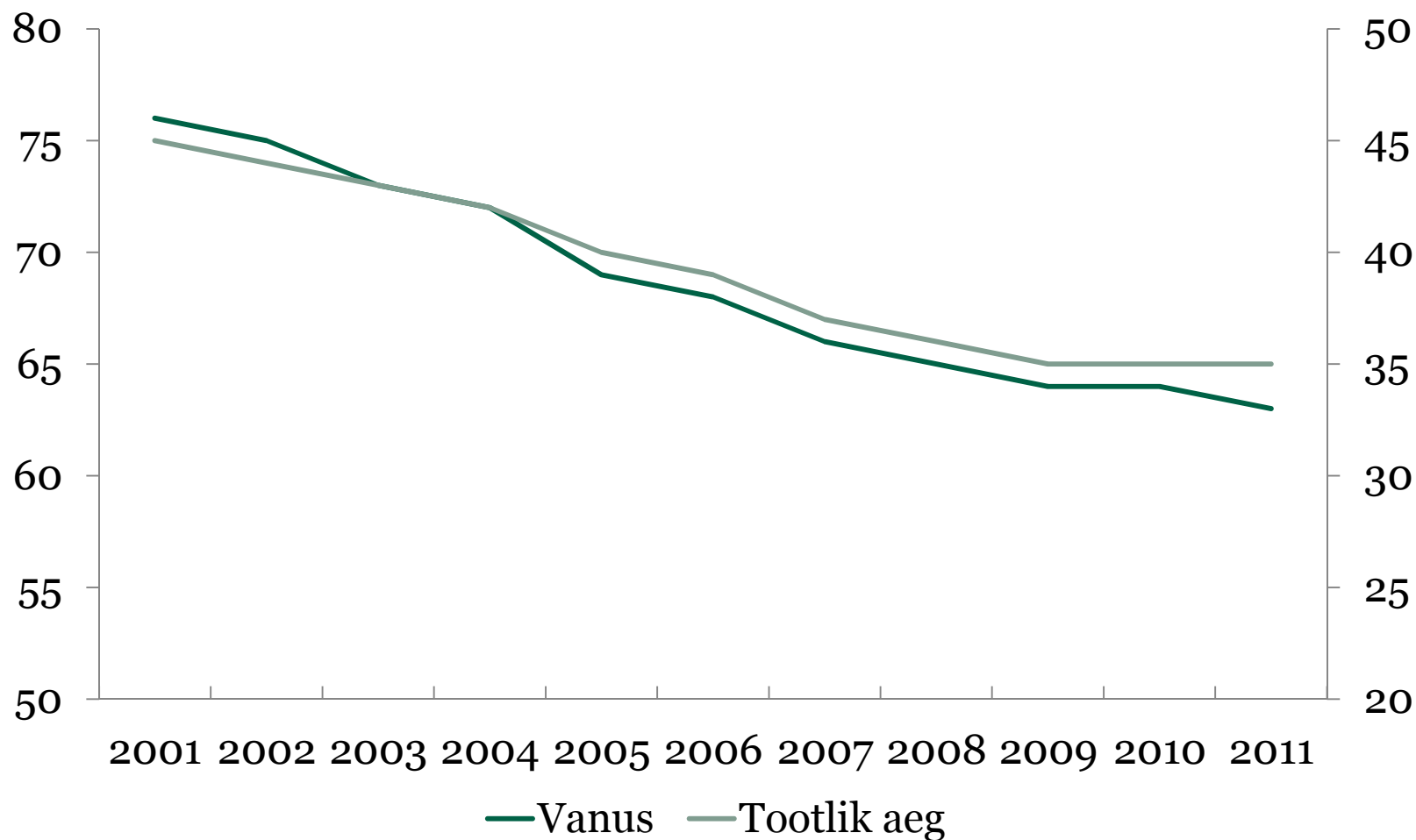
Piimatoodang 1970 - 2011

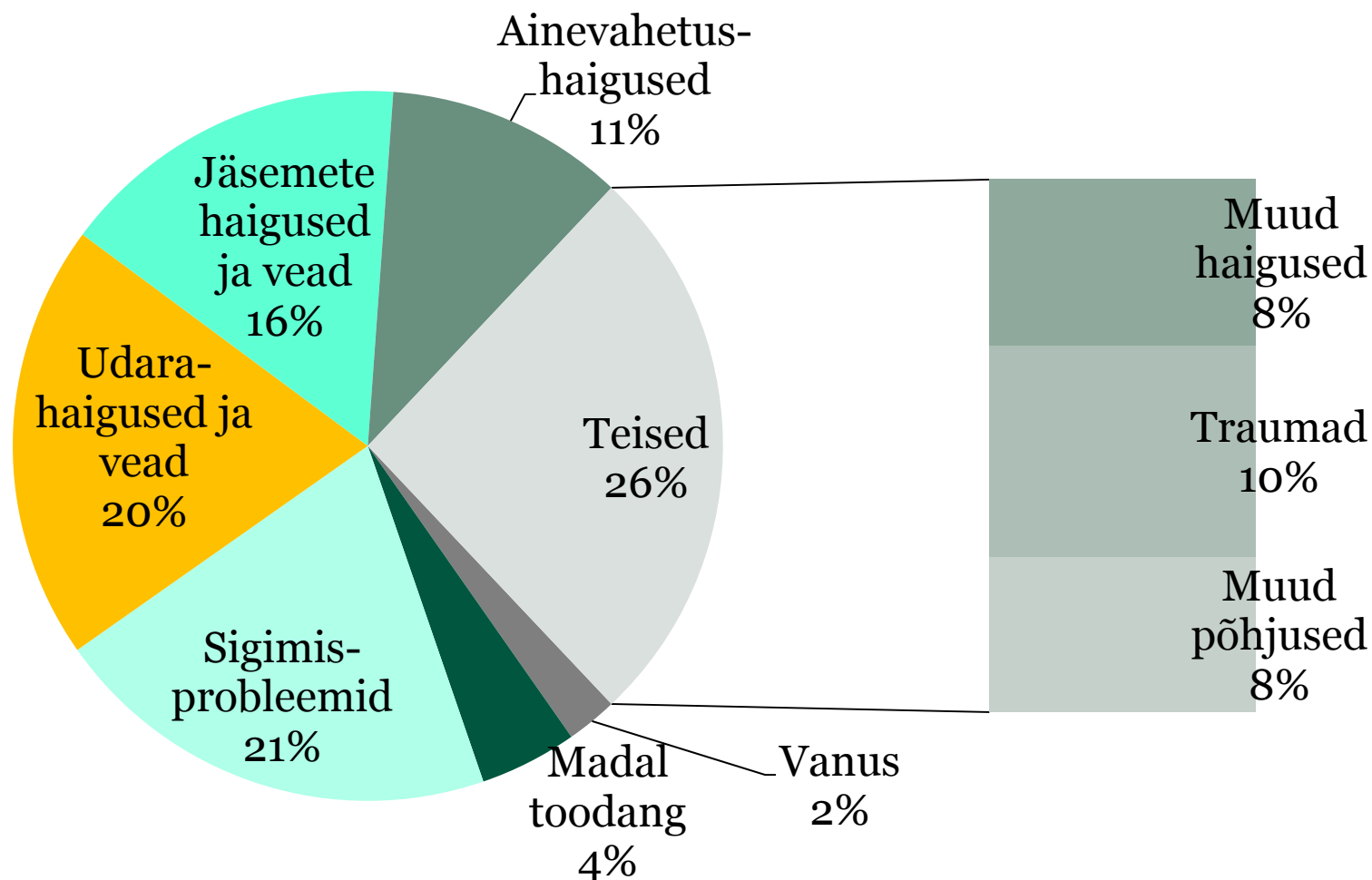
Piimatoodang maakondades

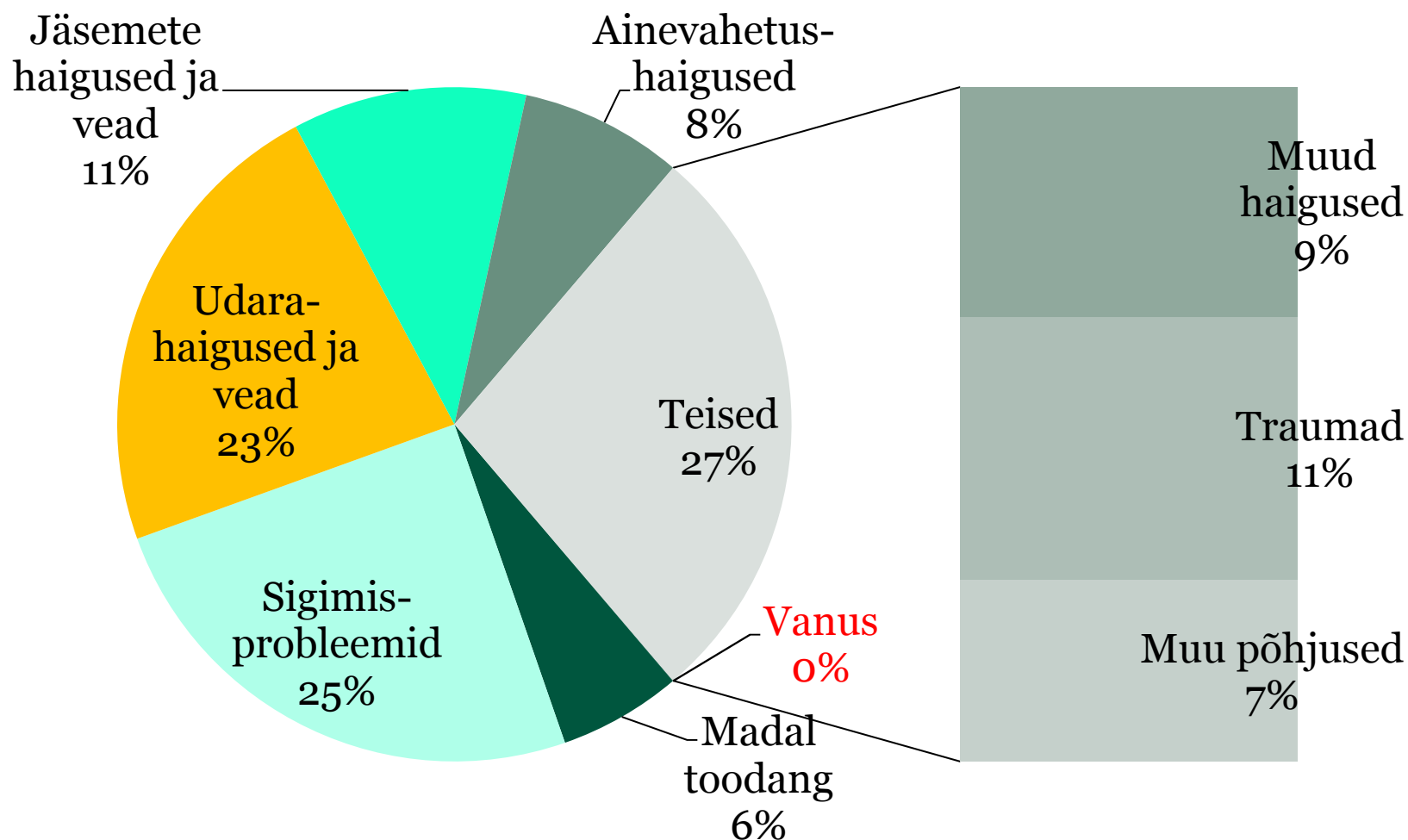
Lehmade väljamineku vanus

Lehmade väljamineku põhjused

Esmaspoeginud lehmade väljaminek

Esmaspoeginute madal toodang?

Madal toodang ca $\frac{1}{4}$ esmaspoeginutest

Keskmine esmaspoeginute päevalüps ~23 kg.

Väljaläinud esmaspoeginutel ~27,5 kg.

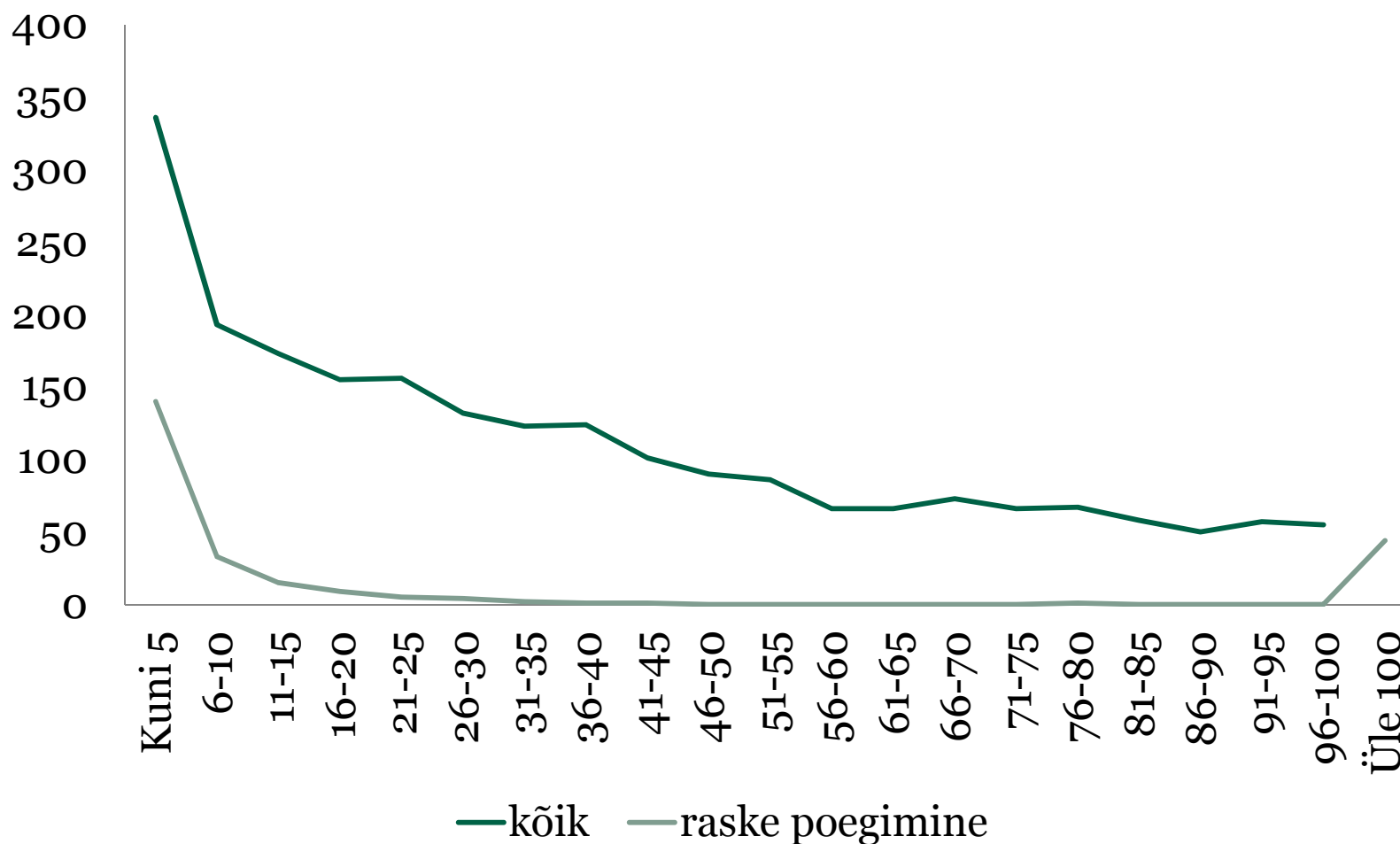
Kõrgeim toodang oli ~36,5 (280 päevaga
>8700 kg.)

Tegelik põhjus: ilmselt mastiit (SRA >5 milj.)

Antud karjas prakeerimine: ~40% madal
toodang ja 4% mastiit!

Esmaspoeginud lehmade väljaminek

Info JKK'lt

Suhtelise tootliku aja ehk karjaspüsivuse aretusväärtus ehk STAV – pikem tootlik aeg

Suhteline poegimiskerguse aretusväärtus PGK. Pulli juures on info samuti:

Pull vasika isana

Pull lehma isana

Näide

TWENTE DAIRIES EDIT-ET

Sünniaeg	14.09.2003	Tõug	HST	Aretaja	VÄLISMAA
Reg.number	NL 362988190	Veresus	HF 100% (IG)	Pulli kood	26354(EHF)

Udara tervise (somaatilised rakud) ja taastootmistunnuste geneetiline hindamine (EHF)

Udara tervis		Sigivus		Tootlik aeg	
SSAV	92	SGAV	116	STAV	93
Usalduskoefitsient	0.87	Usalduskoefitsient	0.72	Usalduskoefitsient	0.82
Tütarde arv	107	Tütarde arv	87	Karjast väljaläinud	69
Karjade arv	72	Karjade arv	60	tütarde arv	

Poegimine

Pull	Loomade arv	Karjade arv	Usalduskoef.	EHF	
				Poegimiskergus	Summitsünd
Vasika isana	3275	157	0.98	88	101
Lehma isana	99	68	0.72	120	108

Sigimise aruanded (VET)

Teisipäev, 17. Apr 2012 11:42
Avaleht | Logi välja | Uus kari

Vissuke На русском |

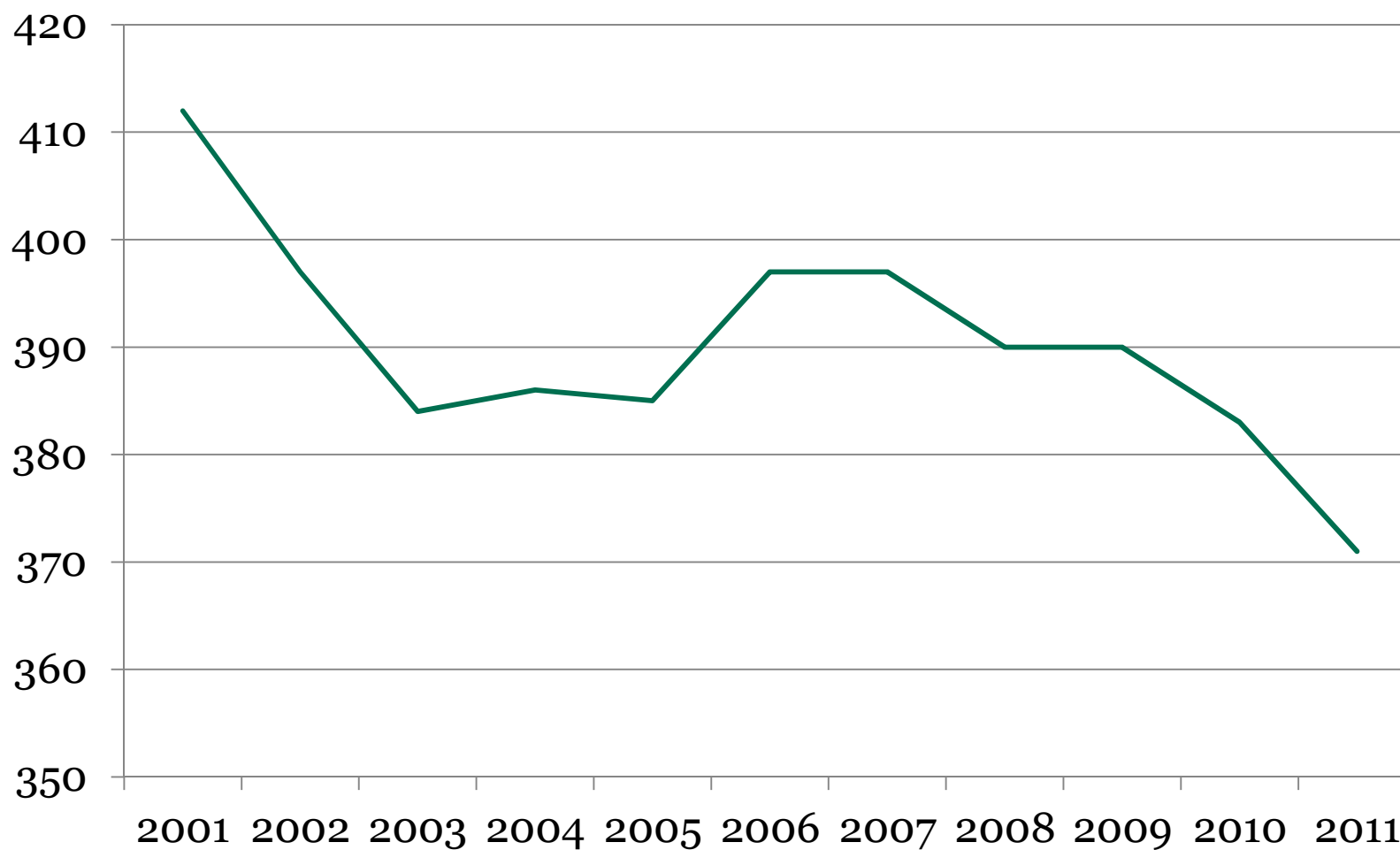
Seaded PV VET Üldised Üle karja Raportid

Aruanne vahemiku 01.04.2011...31.03.2012 kohta

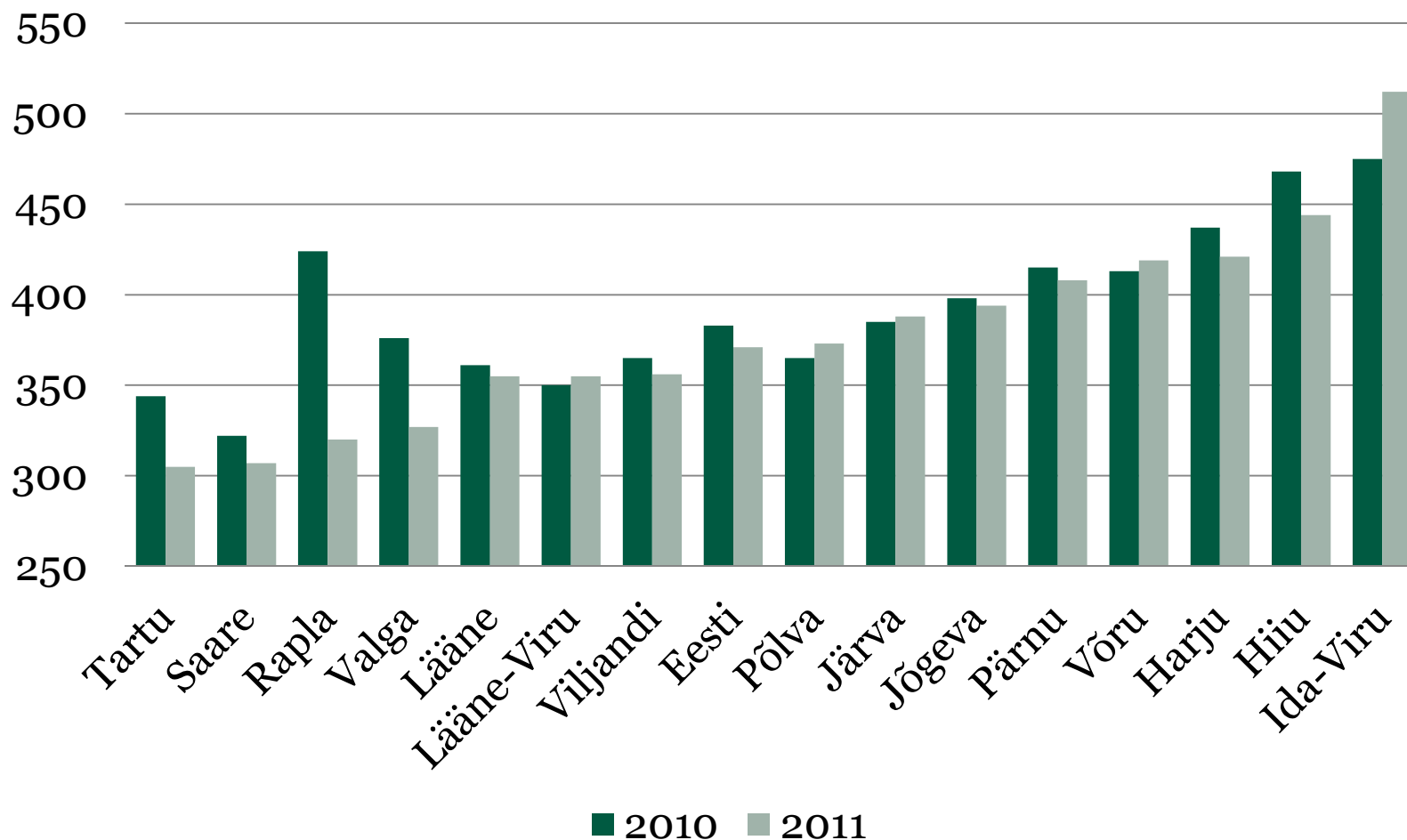
	Viimane kuu	3 kuud	6 kuud	Libisev aasta
Poegimised				
Poegimisi	30	84	136	304
Rasked poegimised 1. lakt. lehmadel	3	9	10	15
Rasked poegimised 2. lakt. ja vanemad		5	7	9
Abordid			1	2
Surnultsündide arv	3	9	13	29
Ravi				
Ravitud 1. lakt lehmad	2	5	5	23
Ravitud 2. lakt ja vanemad	2	5	13	39
Ravijuhud				
Abort				1
Emaka väljalangemine				2
Mitmikud				1
Päramiste peetus	3	8	16	48
Suur loode või kitsas vaagen	1	3	3	9
Tupe väljalangemine				2
Tupeesiku ja tuperebendid	1	2	2	2
Äge emakapõletik			8	20
Praakimine				
Praagitud kokku (looma)	2	6	11	50
Sigimise tõttu (sigimisprobl/günekol haigused)	1	1	2	20
Raskete poegimiste tõttu	1	1	1	5

Somaatiliste rakkude arv 2001-2011

SRA maakondades

Kuidas ravida mastiiti?

Kontroll-lüps

17.08 24.4 3.75 2.99 2710 199

Mastiit 12 (19.08)

Staphylococcus sp. +

Beetalaktamaaspositiivne +

Streptococcus dysgalactiae ++

Streptococcus uberis +

Escherichia coli ++

Enterococcus sp. +

Arcanobacter pyogenes, Peptostreptococcus
indolic. +

Mida tehti edasi ...

Kontroll-lüpsid

september	29.4	4.37	3.3	1360	243
oktoober	29.3	4.23	3.44	3034	302
november	26.7	4.16	3.42	6689	268

Mida tehti loomaga novembris?

Mastiit 12

Proovid

Jõudluskontrolli proov

Lisaproov (ei pea olema meie pudel)

Proovide märgistamine ja puhtus!

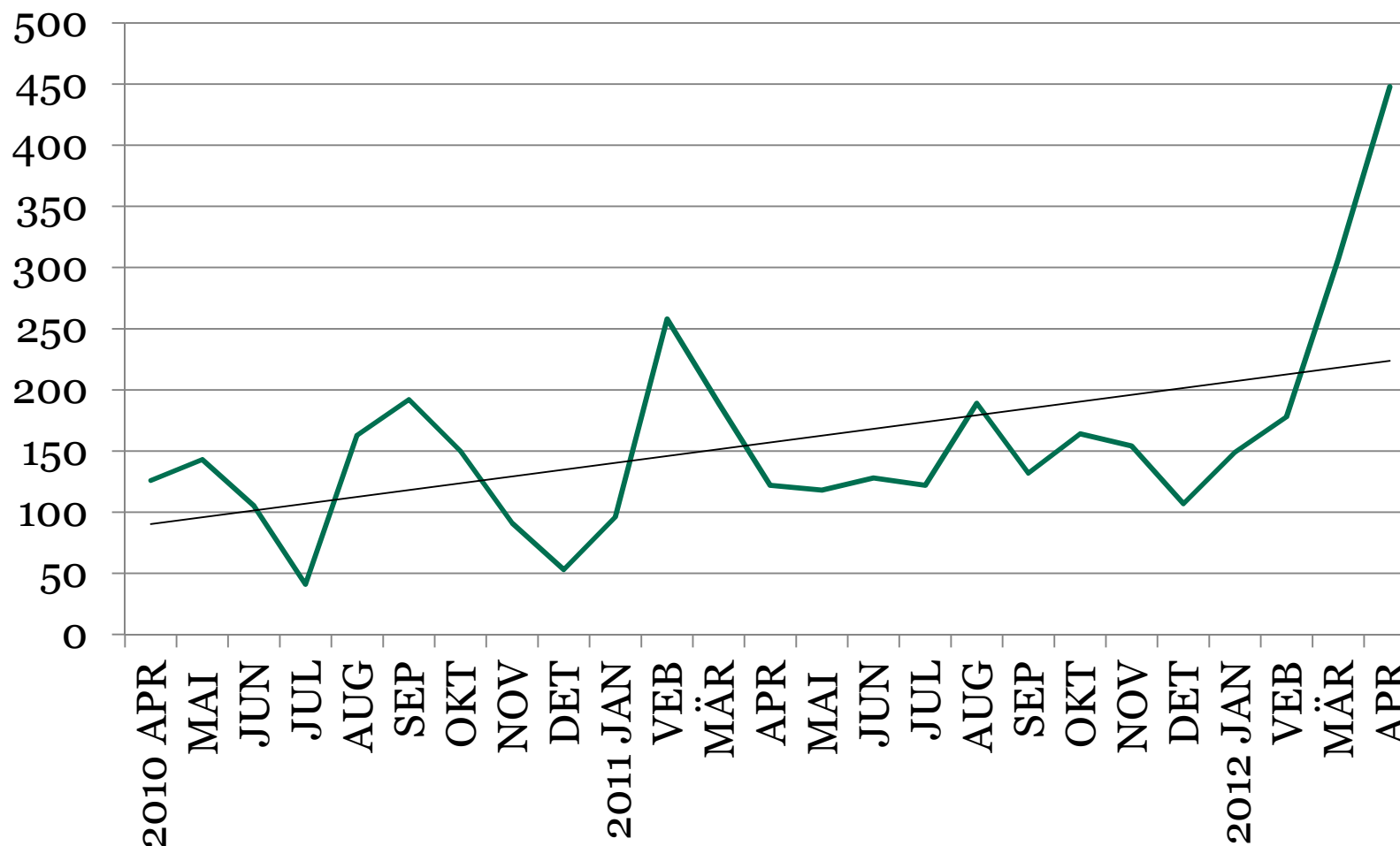
Proovide saatmine (10.00!!!)

Jõudluskontrolli proovid kogumisringiga

Lisaproovid ise või Cargo, aga JKK ukseni!

Mastiit 12

Saamata jäänud piim

Teisipäev, 17. Apr 2012 14:20
Avaleht | Logi välja | Uus kari

Vissuke На русском | English

Lp. KAIVO
Excel:Y, PDF:Y

Seaded PV VET Üldised Üle karja Raportid Sündmused Täiendavad Kontakt

Mastiit on kõige levinum ning kõige enam majanduslikku kahju tekitav haigus piimakarjas. Otsestelt nähtav läinud piim ning loomade sunnitud praakimine karjast, kuid **sageli jääb märkamata, et kõrge SRaga lüpsidest saadud piim on palju vähem kui see terve udara puhul võimalik oleks**. Mastiidi poolt põhjustatud kahjustuste moodustab tervelt 66% (National Mastitis Council, 1996). Kontrollpäeva tulemuste põhjal on võimalik hinnata, kui lehmadel saamata. JKK on arvutuste aluseks võtnud raamatus "Herd Health and Production Management" esitatud protsendid.

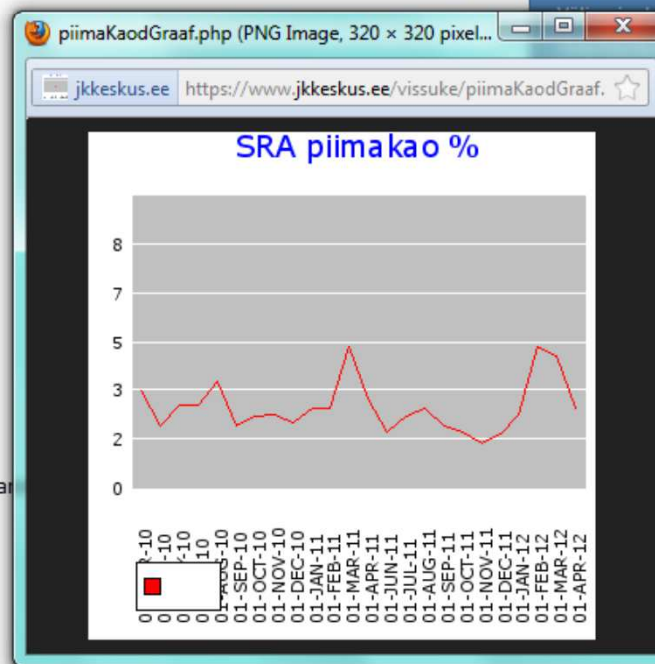
SRA probleemide tõttu saamata piim

SRA	Arv	Piima kokku	Kao %	Saamata piim kg
0-150		3328	0	0
151-250		495	1,5	8
251-400		241	3,5	9
401-1000		357	7,5	29
1001-3000		358	12,5	51
>3000		208	17,5	44
Kokku		4987	2.7%	141

Arvuta saamata jäänud raha (päevas / kuus):

Anna piima hind: 3.10 = 437.- 13113.-

Vaata piimakao muutuse trendi (Suure karja korral varu ka)

www.jkkeskus.ee

Jõudluskontrolli Keskuselt piimatootjale

Jäsemete haigused/hooldus

Eestis süsteem puudub

Vissukese VET-moodulis võimalus registreerida:

Loomaomaniku soov/tahe

Puudub väljund ehk üleriiklik analüüs

ETKÜ klassifitseerija hindab loomade toitumust ja liikuvust

Metoodika liikuvuse geneetiliseks hindamiseks on olemas!

Taani näide

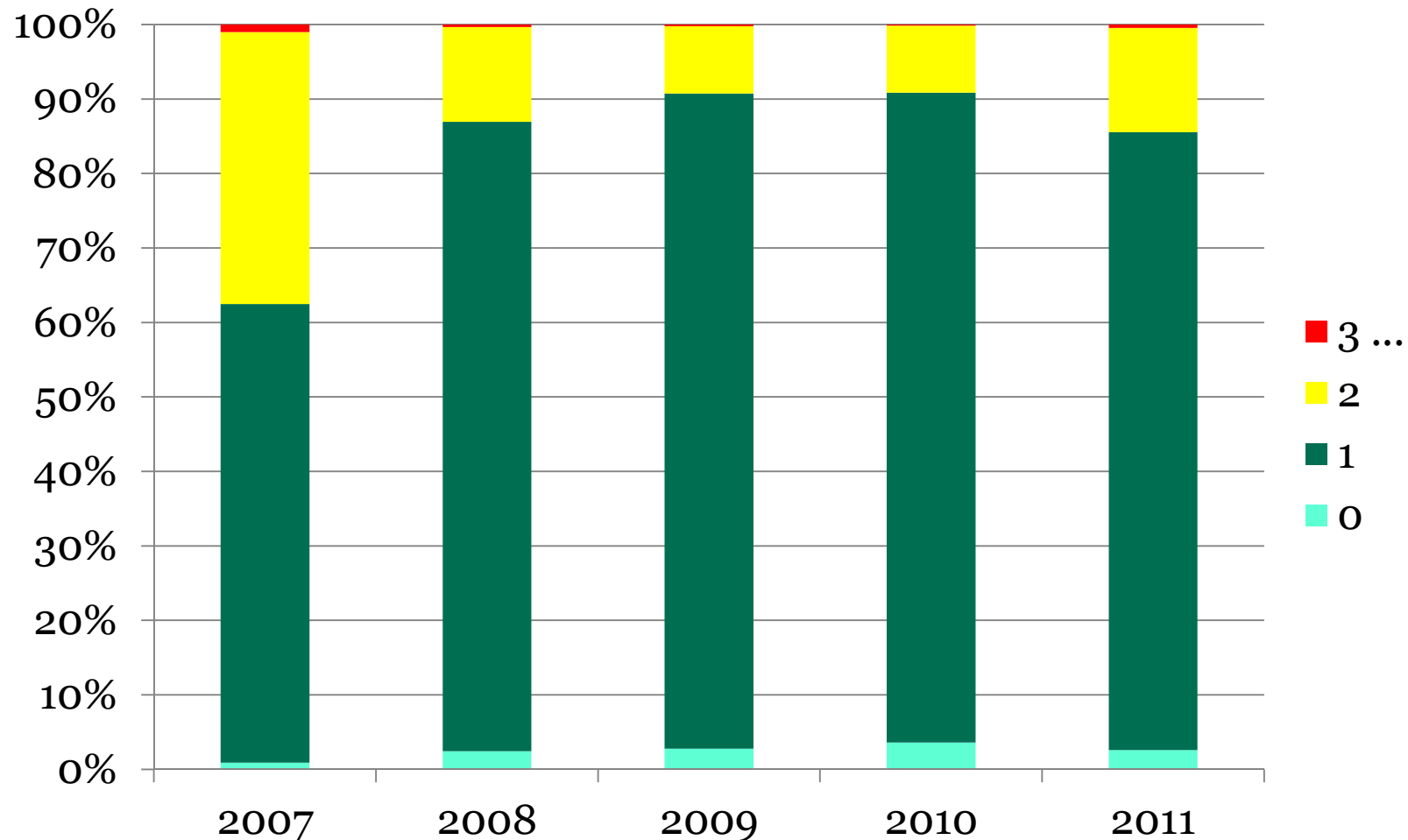
www.jkkeskus.ee

Jõudluskontrolli Keskuselt piimatootjale

Taani näide

Proovivastuste tagastamine

Lüpsirobotid

1. Andmete saatmisel jälgida formaati (Vissukeses, Sündmused-Failivahetus-Juhend).
2. Proovi number peab olema unikaalne (ei saa olla kahel lehmäl sama numbriga proovi)!
3. JKK kast ei pea olema täis. Ehk, kui robotis on 65 proovi, siis ärge tõstke proove ümber!
4. Faili lõpus ei tohi olla tühja rida!

Soovitused

1. Andmed kiirelt JKKsse. Vastused kiiremini ja ka probleemide lahendamine lihtsam.
2. JK proov ei ole lisaproov.
3. Kui andmeid ei edastata failiga, siis saatke info paberil – ei pea ise sisestama!

Uued kõrvamärgid

Allflex

Datamars

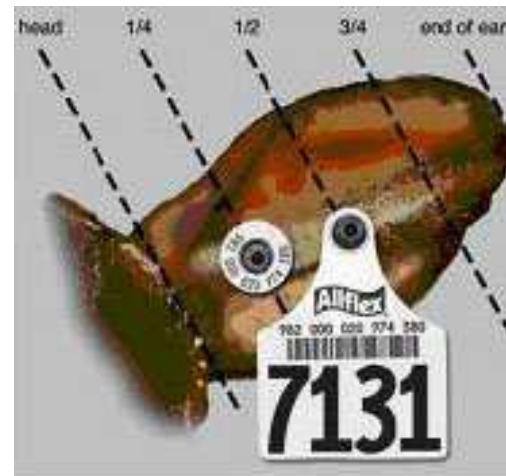
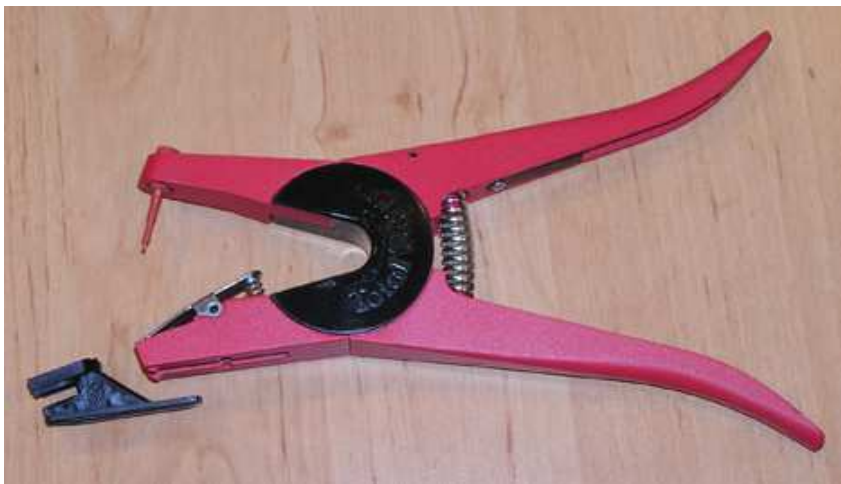
Elektroonilised märgid

Tehnoloogia sama kõikidel loomaliikidel
(ISO11784 ja ISO 11785)

Veistel HDX, lammastel FDX

Ainult number, ei ole lisainfot

Mitmekordselt kasutatavad märgid!

Kõrvamärgi lugemine

Käsilugejad:

Kes kasutab/müüb?

Milleks kasutate?

Mis infoga edasi?

Mugavus?

Vastupidavus?

Integreeritud lugejad:

Andmevahetus

Süsteemne lahendus

Kõrvamärkide kadumine

Piimaveistel:

Keskmine kadu <9%

Väikseimad ca 1%

Suurimad 1/3 – 1/2?

Elektrooniliste märkide kadu alla 1% (erandid)

Lihaveistel:

Keskmine kadu <8%

Tellimine toimub PRIA kaudu!

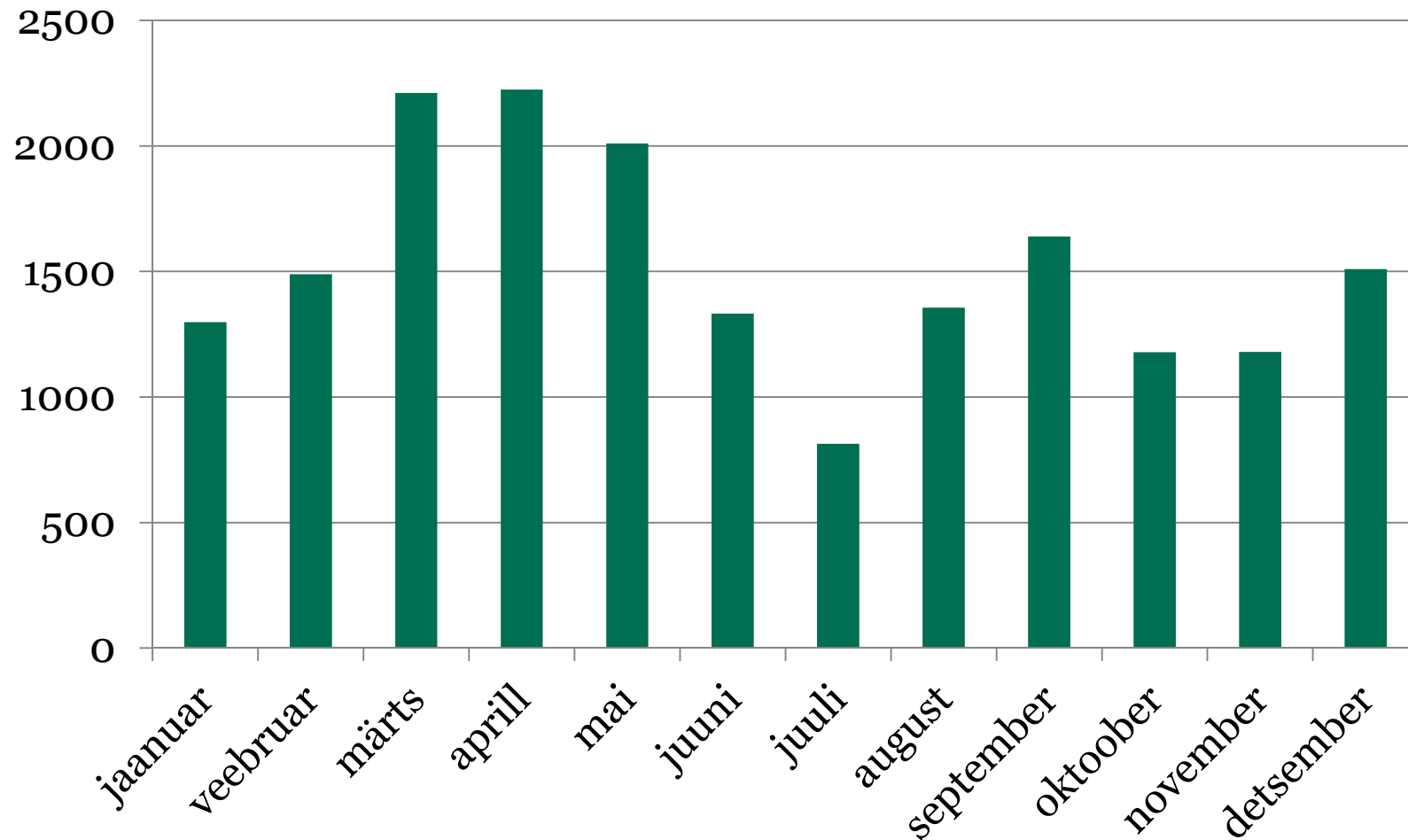

Nõuetele vastavus

NÕUE 5: Veise, lamba ja kitse kõrvamärgi kadumise või loetamatuks muutumise korral peab loomapidaja täitma nõutud vormi ja esitama selle PRIA-le kahe päeva jooksul arvates kõrvamärgi kadumisest või loetamatuks muutumisest ja kinnitama põllumajandusloomale uue kõrvamärgi seitsme päeva jooksul arvates selle Jõudluskontrolli Keskusest väljastamisest.

Asendusmärkide tellimine 2011

Mõlemad märgid kadunud

Mõned näited, kus rohkem, kui 5 loomal:

13.02 – ühel omanikul (11 loomal)

20.02 – kahel omanikul (mõlemal 7 loomal)

05.03 – kahel omanikul (36 ja 15 loomal)

12.03 – ühel omanikul (13 loomal)

19.03 – ühel omanikul (7 loomal)

26.03 – ühel omanikul (6 loomal)

09.04 – ühel omanikul (18 loomal)

Salasõnade vahetamine

Eesmärk: 'ringlevad salasõnad'

Salasõnade vahetuse intervall 180 päeva

Salasõna tuleb vahetada 7 päeva jooksul

Kasutades Vissukest 200ndal päeval, siis jääb teil veel endiselt 7 päeva vahetamiseks!

Salasõnade vahetuse teated

1. Salasõnad aegumas – saate tarkvara kasutada, aga vahetage salasõna ise või laske JKK'l seda teha.
2. Salasõna on aegunud – ei saa tarkvara kasutada ja peate kontakteeruma JKKga.
3. Konto on lukustatud – vale kasutajanime ja salasõna kasutamine üle 10 korra. Peate kontakteeruma JKKga.

Soovitused

1. Kasutage ID-kaarti või mobiil-ID'd!
2. Ärge jagage, ärge salvestage ja ärge jätke salasõnu nähtavale kohale!
3. Igale kasutajale oma kasutajakonto (sh. ID kaart), saab ka ajaliselt limiteerida ning ühele kasutajakontole saab liita mitu karja.

Paberivaba teenus

Loobutakse kõikidest pabertrükistest (sh. arve ja laudaleht)

Trükised ja infolehed kättesaadavad Vissukesest

Arve saadetakse e-postiga

Avaldus postiga: keskus@jkkeskus.ee

Ühekordne soodustus kuni 20 eurot

Jõudluskontroll Eestis

JKK on maailmas haruldus
„ETKÜ“ ja „JKK“ hea koostöö

Kontroll-lüps: Tootja vs. Organisatsioon

Jõudluskontrollis osalus: väga hea
Internet levinud ja tootjad kasutavad

Jõudluskontroll naabritel

Läti – „JKK=PRIA“, aga labor (2tk) eraldi.
Ehitavad oma süsteemi uuesti.

Soome – läbi Valio, organisatoorselt
killustunud.

Rootsi – olemuselt ehk isegi üks
sarnasemaid Eestiga.

Leedu – reformide keerises, aga areneb.

Venemaa – midagi toimub.

Positiivsed näited

Soome – nõuanne ja jk koos

Taani – hästi organiseerunud ja kõik kasutavad ühte andmebaasi. Palju rakendusuringuid andmete põhjal.

Prantsusmaa – teaduse kõrge tase.

Tšiili – väga tugev ühistuline organisatsioon, tegevusala väga lai.

USA, Kanada, Taani, ... – piimaproovist võimalikult palju näitajaid.

Aktuaalsed teemad

Genoominfo.

Kes on andmete omanik?

Andmevahetuse probleemistik.

Interneti tarkvarad ('Vissuke').

Vissukese uuendused

Teisipäev, 17. Apr 2012 14:08

Avaleht | Logi välja | Uus kari

Vissuke

На русском | English

Lp. KAIVO

Excel:Y, PDF:Y

Seaded	PV	VET	Üldised	Üle karja	Raportid	Sündmused	Täiendavad	Kontakt
--------	----	-----	---------	-----------	----------	-----------	------------	---------

Meierei proovid
Veiste andmekogu
Omanikud
Kõrge SPAV lehmad
Uudised
Sisestatistika
Telefonid
Superkasutajad
Must nimekiri
Järellüpsid
Haig. ajalugu vabariigis

Kuupäev	Tüüp	Algataja	Kirjeldus	Kirjeldus
13.04.2012	Uus	Aire Pentjärv	Lisatud graafik	toodang. Päringu vastus antakse
11.04.2012	Täiendus	Halinga OÜ	Loomade sünd	st. Vt. raagitud loomad.
05.04.2012	Täiendus	Aire Pentjärv	Lehmade Täiendavad	graafiliselt. Kliki tabeli atilised rakud viimasele veerule GR.
23.03.2012	Täiendus	Merle Lillik	Täiendavad vahetused	ome veebilehitsejatega. Internet Explorer-s
14.03.2012	Uus	Aire Pentjärv	Ülevaadet lehmadel tehtud Mastiit12 proovidest näeb VET->Mastiit12->Lehmad alt.	Lehmade nimekirjades on lisatud jooksva laktatsiooni päevade arvu veerg - Päevi
12.03.2012	Täiendus	Esta Tamm	VET->Mastiit12 koondis	näidatakse eraldi alajaotusi tanki-, lehma- ja udaraveerandiproovide kohta
27.02.2012	Täiendus	Ludmilla Aan	Täiendavad->Töölehed->Laudaraamat	tabelisse on lisatud lehma nime veerg.
20.02.2012	Uus	Saive Kase	Jooksva laktatsiooni andmeid saab tabeli kujul näha Täiendavad->Lakt. päringud->JL toodangud alt.	
16.02.2012	Täiendus	Piret Alfthan	VET moodulis on Ravimised1 tabeli rea lisamise/muutmise lehel näidatakse ka ravitava looma inv. ja registrinumbrist.	
15.02.2012	Uus	Mereranna PÜ	Lisatud Vet->Ladu->Ravimite käive.	
06.02.2012	Täiendus	Saive Kase	Lehmad + tabelis näidatakse aretusväärtust mitteomavatele lehmadele SPAV veerus põlvnemisindeksit - eristamiseks lisatakse numbrile PI. Märkime, et on lehmi, kellel ei ole teada ei aretusväärtust ega põlvnemisindeksit - nendel jääb SPAV veerg tühjaks.	
19.01.2012	Uus	JKK	Salasõna vahetusel vältige täpitähti - Vissuke küll töötab aga võib juhtuda, et see ei meeldi meie raportite tegemise serverile ja võite saada vea REP-501: The specified database cannot be connected.	
09.01.2012	Uus	Marko Sildnik	Lisatud on Täiendavad->Töölehed->Lehmararaamat nii tabeli kujul kui ka Excel formaadis.	

Seemendusinfo ...

Teisipäev, 17. Apr 2012 11:15

Avaleht | Logi välja | Uus kari

Vissuke

Ha руском | English

Lp. KAIVO

Excel:Y, PDF:Y

SeadedPVVETÜldisedÜle karjaRaportidSündmusedTäiendavadKontakt

MRMandmed 21

Seemendustulemused

Anna kuupäevade vahemik:

Alguskuupäev

01.07.2011

Lõppkuupäev

31.12.2011

Täida

Kari kokku

	Lehmikud	Lehmad	Kokku
Seemendusi perioodil kokku ?	118	804	922
Tiigestunud loomi perioodil kokku ?	72	318	390
Tiigestumisindeks ?	1,4	2,2	2
Seemendusi looma kohta ?	1,2	1,4	1,4
Esmasseemendusi	80	345	425
Tiigestus esmasseemenduse järel	Arv	53	125
	%	66,3	36,2
			41,9

Seemendustehnik

	Lehmikud	Lehmad	Kokku
Seemendusi perioodil kokku ?	36	249	285
Esmasseemendusi	30	106	136
Tiigestus esmasseemenduse järel	Arv	18	44
	%	60	41,5
			45,6

Seemendustehnik

	Lehmikud	Lehmad	Kokku
Seemendusi perioodil kokku ?	82	555	637
Esmasseemendusi	50	239	289
Tiigestus esmasseemenduse järel	Arv	35	81
	%	70	33,9
			40,1

Ostetud kõrvamärgid

Pull põlvnemises

Söötmine

Libiseva aasta KL

SRA analüüsid

Poegimine

Väljaminek

Seemenduse analüüs

Lakt. päringud

Võrdlused

Toodangu sõltuvus

Töölehed

Seemenduse analüüs

Seemendustulemused

Seemenduste aruanne

Teisipäev, 17. Apr 2012 11:29
Avaleht | Logi välja | Uus kari

Vissuke На русском | English

Lp. KAIVO
Excel:Y, PDF:Y

Seaded

PV

VET

Üldised

Üle karja

Raportid

Sündmused

Täiendavad

Kontakt

MRM

Seemenduste aruanne

- Tiined. 469 looma
- Seemendatud 3 kuu jooksul peale poegimist, tiinus kontrollimata. 36 looma
- Seemendamata. Poegimisest kuni 60 päeva. 167 looma
- Seemendamata. Poegimisest kuni 61-90 päeva. 71 looma
- Seemendatud 1-2 korda, viimane neist üle 3 kuu peale poegimist. Tiinus kontrollimata. 8 looma
- Seemendatud 3 ja enam korda, viimane neist üle 3 kuu peale poegimist. Tiinus kontrollimata. 16 looma
- Mittetiined, kahtlased (tiinuse katsumise põhjal). 71 looma
- Seemendamata. Poegimisest möödas üle 90 päeva. 44 looma

Ostetud kõrvamärgid

Pull põlvnemises

Söötmine

Libiseva aasta KL

SRA analüüsid

Poegimine

Väljaminek

Seemenduse analüüs

Lakt. päringud

Võrdlused

Toodangu sõltuvus

Töölehed

Seemenduse analüüs

Seemendustulemused

► Seemenduste aruanne

www.jkkeskus.ee

Jõudluskontrolli Keskuselt piimatootjale

Soovitused

1. Seemenduste isesisestamine;
www.jkkeskus.ee/insem,
kasutajanimi/salasõna ETKÜ'st
2. Inna jälgimine/sisestamine Vissukesse
3. Tiinuskontrolli andmete edastamine;
inna/tiinuskontrolli andmete sisestamine
Vissukeses: Sündmused-tiinusek.

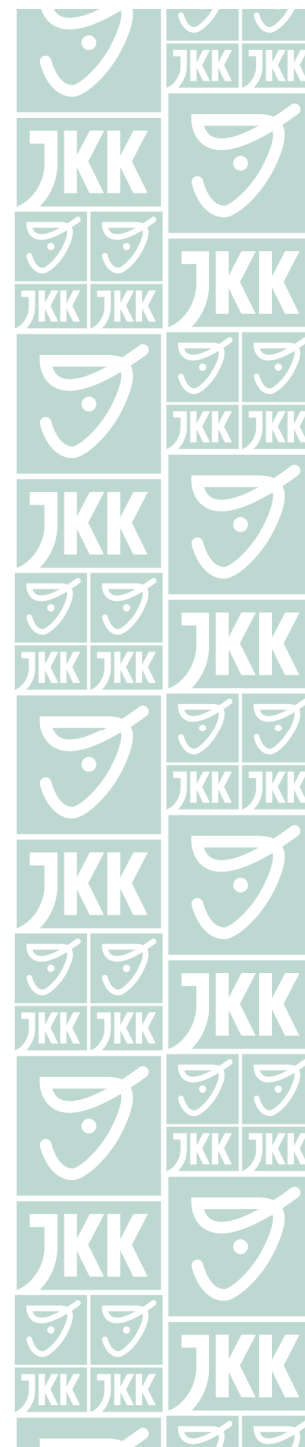

***„Information is
power and milk
quality is money!“***

Jere High,
Lancaster DHIA

Jõudluskontrolli Keskus
Estonian Animal Recording Centre

Täna kuulamast!

Kaivo Ilves

www.jkkeskus.ee

Jõudluskontrolli Keskus

Estonian Animal Recording Centre

Kreutzwaldi 48A

Tartu 50094, Estonia

Tel (+372) 738 7700

